

INSIKTEN

nr 4
2022

Allhelgonatid

Konfirmander
övernattar
i kyrkan

Maria och
Erling Öhrnell
samtalar om sorg

En hälsning från
Svenska kyrkans församlingar
i Kinneved, Åsarp och Floby

Svenska kyrkan
FLOBY PASTORAT

Att möta krisen tillsammans

Det pågår ett krig i Europa och det är oroligt i vår omvärld. Här hemma stiger matpriserna och inte minst elpriserna har mångdubblats.

Det är en svår tid för oss alla med en osäkerheten inför framtiden, för ekonomin och vår egen trygghet. Vad gör Svenska kyrkan i en sådan tid?

Vigör det vi alltid gör. Vi erbjuder gudstjänster och musik-evenemang, verksamhet och mötesplatser för alla åldrar, gemenskap och delande som ger mening och skapar hopp, diakonimottagning och stödsamtal när livet är tungt att bära. Vi inser också att vi måste bidra till den elransonering som kommer att krävas av alla i vinter.

Vi sänker temperaturen i församlingshem och arbetslokaler och släcker delvis belysningen i alla lokaler och på kyrkogårdarna. Men det största bidraget i den energikris som råder blir att tillfälligt stänga och kallställa våra sockenkyrkor. Det betyder att vi under perioden

från Allhelgona till och med april sannolikt kommer att samla alla gudstjänster, dop och begravingar till Åsarps, Kinneveds och Gökhemms kyrka samt Floby Kyrkans hus.

Det är inget lätt beslut att fatta, och detaljerna har i skrivande stund inte beslutats om av kyrkorådet, men inriktningen är klar. Pastoratet måste bidra och detta är den insats som har störst effekt på elförbrukningen. Vi behöver hjälpas åt och vi kan glädjas över våra församlingskyrkor där vi fortsatt kan mötas. Vi kommer nog se till att de kallställda kyrkorna mår bra och ser fram mot den helg mot slutet av våren, då vi åter öppnar och gör alla våra sockenkyrkor tillgängliga. Så som vi vill att det ska vara!

”Efter vinter kommer vår också i andens rike.”
(Psalm 198)

Stefan Klint
kyrkoherde i Floby pastorat

Kontakta Svenska kyrkan i Floby pastorat

Floby pastorat, Storgatan 58, 521 51 Floby

Pastoratsexpeditionen: 0515 – 72 38 80

Kyrkogårdsexpeditionen: 0515 – 72 38 84

Expeditionernas öppettider
måndagar och fredagar: 9.30 – 12.00
onsdagar: 13.00 – 15.30

E-post: floby.pastorat@svenskakyrkan.se

Facebook: Svenska kyrkan i Floby pastorat
Instagram: [svenskakyrkanifloby](https://www.instagram.com/svenskakyrkanifloby)

Stefan Klint, kyrkoherde 0515 – 72 38 31
stefan.klint@svenskakyrkan.se 070 – 600 28 15

Lotta Kjerrman, kanslist och kommunikatör 0515 – 72 38 89
lotta.kjerrman@svenskakyrkan.se

Lena Åmark, pedagog 0515 – 72 38 88
lena.amark@svenskakyrkan.se 070 – 329 28 15

Mikael Powidzki Casserblad, präst 0515 – 72 38 92
mikael.casserblad@svenskakyrkan.se 072 – 212 92 12

Elisabeth Johansson, diakon 0515 – 72 38 86
elisabet.johansson@svenskakyrkan.se 076 – 130 89 66

Fler kontaktuppgifter finns på
www.svenskakyrkan.se/floby/personal

Övernattning i kyrkan

Konfirmanderna sover över i kyrkan under allhelgonahelgen.

Hur blir en kyrka din? Du skulle till exempel kunna fira gudstjänst, konfirmera dig, gifta dig, döpa dina barn eller gå på skolavslutning. Ja, sätten är många men ett alldeles speciellt sätt kan vara att sova i den.

Under Allhelgona helgen kommer årets konfirmander att sova i Floby och Åsarps kyrkor. En vaktmästare kommer att möta oss, visa kyrkogården och berätta om hur gravgrävning går till. Just i denna tid är det så fint att få vara på kyrkogården med alla ljus och fint pyntade gravar. Vi kommer att prata om döden och allt runt omkring. Vad händer när man dör? Vem kontaktar man? Vad måste man göra själv? Och blir det som tidigare år kommer någon från begravningsbyrån att berätta om sitt jobb en av våra präster berätta om sin del med sorgesamtal och begravning.

Vad säger konfirmanderna?

Ungdomarna själva säger så här om att de ska övernatta i kyrkan under allhelgonahelgen.

- Läskigt! Men jag ska klara det.
- Mamma sa att hon kunde följa med men det vill jag ju inte. Ska klara detta själv!
- Det blir mysigt, med kyrkogårdens alla ljus och alla kompisar.
- Jag fixade övernattning på Tveten så detta ska nog gå bra också. Hade inte sovit borta förut så jag var lite nervös, men med alla kompisar så tänkte man inte på det.
- Bara om vi får god mat kommer jag.
- Är det bara vi? Spökar det? Jag har hör att det gör det i vissa kyrkor.

Terminen är igång

I år finns det två konfirmandgrupper i pastoratet och vi har träffats varje vecka sedan slutet av augusti. Redan efter två veckor var vi på ett gemensamt läger på Tveten där vi jobbade med lära känna övningar, lekar, bibel och psalmbok. Som avslutning firade vi gudstjänst och till den hade konfirmanderna skrivit bön. De sjöng och spelade postludiet som de lärt sig på förmiddagen med Jenny, vår egen musikpedagog. Vi har också hunnit med

Hällestads kyrka under ett tidigare års övernattning.

en gemensam utflykt till Skara och Varnhem. Att klättra upp i tornet på domkyrkan var häftigt och Britt-Marie Hjertén berättade väldigt fängslande om fönstren och kryptan.

På hemmaplan har Gud varit det stora ämnet hittills. Vi har målat vår egen bild av Gud och med majspluttar skapat saker ur skapelsen. Alla har fått välja sin egen bibel – härligt blå, lila, rosa, grön eller svart som också fungerar som en konfirmandbok. Alla har också fått göra sin egen frälsarkrans som kommer följa dem under året. Gudspärlan är den vi hittills pratat om. Stora frågor kommer att diskuteras. Ungdomarna har själv fått formulera det de vill att vi ska ta upp: Hur kommer jag närmare Gud? Är jag lika viktig som alla andra? Hur får man en flickvän? Varför ska jag konfirmeras? Varför är livet orättvist? Det kommer bli ett spännande år!

Floby pastorat gläds över 32 konfirmander men också över våra stora barngrupper. Vi har nu 23 barn i Åsarp, 17 i Floby och två grupper med totalt 22 barn i Odensberg. Därtill kommer våra fritidsgårdar, med 15-25 barn i Floby och 25-30 barn i Odensberg.

Att sörja en mor

Syskonen Erling och Maria Öhrnell berättar om hur det var när deras mor Anna Maria dog och tiden som följde.

Julafton har gått över till juldag. I ett rum på ett korttidsboende i Falköping ligger 95-åriga Anna Maria Öhrnell. Kroppen är trött och livets låga är på väg att slockna. Hon är inte ensam. Vid hennes säng sitter en ung kvinnlig sjuksköterska och håller hennes hand. Från sköterskans mobiltelefon spelas psalmen "Bred dina vida vingar". Anna Maria somnar in lugnt, stilla och rofyllt. Ett älskat hjärta slutar slå.

Ett kulturellt liv

Jag, Lotta Kjerrman, är på väg för att möta syskonen Erling och Maria Öhrnell. Vi ska prata om deras mamma Anna Maria. Det har snart gått ett år sedan hon begravdes. Vi ska prata om livet, om förlusten och om saknaden. Jag är inte orolig men känner ändå en stor respekt inför samtalet. Att prata om döden är inget som tillhör min vardag. I dörren till Erlings hem möts jag av två leende ansikten och Toro, en vit vänlig engelsk bullterrier. Vi sätter oss runt bordet i vardagsrummet. Efter en kort stund konstaterar jag att döden i detta fall är både vacker och befriande att prata om.

Anna Maria föddes i Trävattna den 22 juli 1926. Hon utbildade sig till barnsjuksköterska på Ädla Höglunds förlossningshem i Göteborg och bosatte sig sedan i Falköping. Där träffade hon Gerhardt, gifte sig och fick två barn, Erling och Maria. Syskonen berättar om en speciell och annorlunda uppväxt. Föräldrarnas intresse för musik, konst och arkitektur speglades i både hem och leverne. Kompisarna hade det på ett annat sätt.

– Kyrkan var också ett naturligt inslag. Pappa jobbade extra som kantor i Floby pastorat och mamma var alltid med. De gjorde allt tillsammans! Jag minns när vi åkte på semester runt Vättern, då skulle pappa alltid stanna och spela orgel i kyrkan, känna på den. På den tiden var alla kyrkor öppna så det var bara att gå in. Som tonåring tyckte jag att det var jättetråkigt, erkänner Maria.

Anna Maria var med och byggde upp ett eftermiddagshem, numera fritids, i Falköping och här jobbade hon fram till sin pension. När hon somnade in hade hon levt som änka i närmare 40 år.

– Vår mamma var en väldigt aktiv människa under sitt liv. Hon var stark, backade inte för någonting. Hennes liv var på många sätt som hennes död, hon var väldigt förankrad och försonad med det, berättar Erling.

Den sista tiden

Det är en morgon i mitten på december 2021. Anna Maria ligger till sängs när hemtjänsten kommer till hennes lägenhet i centrala Falköping. Hon är slö, inte sitt vanliga jag, och personalen bestämmer sig för att tillkalla ambulans då de inte får upp henne. Läkarna hittar inga fel och hon slussas vidare till ett korttidsboende för observation. Tanken är att hon ska hem igen men det blir inte så. Någon vecka innan jul blir hon sämre och skrivs in på KSS.

– Dagen innan julafton var jag och hälsade på. Hon ville veta vilka som kom hem till jul. Var alla barn och barnbarn befunna. Det var viktigt för henne. När hon fått veta var hon nöjd, berättar Maria.

På julafton åker två av Marias pojkar och hälsar på och de förstår att mormor inte mår bra. Hon sitter mestadels tyst och vill inte äta. Senare på kvällen ringer en sköterska till Maria och säger att det är bäst att komma in, att det nog är slut snart. Maria och hennes svärdotter Sofia åker dit.

– Vi satt och spelade hennes älsklingslåtar på telefonen och Sofia smörjde hennes händer med en handkräm som hon gett Anna Maria i julklapp, säger Maria.

Det händer inget och vid 23-tiden tar de ett beslut om att åka hem. Vid 02.10 ringer sköterskan igen och säger att Anna Maria är döende. När Maria och Sofia anländer har hon precis avlidit, med personal vid sin sida. De får sitta ner i dagrummet och blir serverade kaffe och smörgås medan personalen gör henne i ordning.

– Jag tror att hon passade på att dö när vi inte var där, säger Maria och ler.

Önskan

Ack låt mig leva riktigt
och riktigt dö en gång,
så att jag rör vid verklighet
i ont som i gott.
Och låt mig vara stilla
och vörda vad jag ser,
så detta får bli detta
och inget mer.

Karin Boye

– Vilken personal! De var så måna om oss, och om mamma. De hade gjort henne så fin. Tagit på henne en blus och lagt en ros i handen. Hon såg så förnöjd ut. Jag tror att hon passade på att dö när vi inte var där, säger Maria och ler.

Avskedet

På juldagen samlades alla släktingar, som kommit hem för att fira jul, i Marias kök. De pratar om vad som hänt, stämmer av datum för begravning och gör upp en punktlista på alla praktiska saker som behöver göras. Redan samma kväll kontaktar de Falköpings begravningsbyrå och stämmer träff under mellandagarna.

– De var fantastiska! De lyssnade in vad vi ville ha och följde vår vilja helt enkelt, säger Erling.

– Prästen kom senare hem till oss för ett samtal. Det var viktigt för oss att det han skulle säga i kyrkan passade

med vår mamma. Jag kände direkt att det klickade. Han gjorde ett sådant fantastiskt tal och var så närvarande. Det blev så bra! fyller Maria i.

Anna Maria hade många sparade tidningsurklipp i sitt hem. Ett av dessa, dikten "Önskan" av Karin Boye, sattes in i dödsannonsen.

– Vi ville ha en dikt av en poet, en stor författare, där man kunde känna att dikten är både tänkt och känd. När vi var och røjde i mammas lägenhet drog jag ut en bok i bokhyllan, slog upp en sida, och där låg den, berättar Erling.

Anna Maria hade uttryckt en tydlig önskan om en urnbegravning och så blev det. På programkortets framsida i kyrkan fanns ett tecknat porträtt av Anna Maria. Det var hämtat från en bok om Västergötland i ett kapitel som handlade om hennes föräldrahem. Ceremonin avslutades med ett farväl vid graven.

Livet, ett ständigt kretslopp

Erling och Maria känner en stor tacksamhet över livet och delar samma uppfattning om liv och död. De menar att den mängd energi som finns på jorden är konstant, att den inte kan förstöras, bara omvandlas. Och i det ligger det eviga livet. Det är ett ständigt kretslopp.

– Det är fint att mamma och pappa ligger i jorden intill varandra. Jag tror att mamma längtade till det. Jag känner inte att jag behöver skapa en bild av att de är någon annanstans. Men jag är lite kluven för samtidigt ber jag ju till Gud när det är jobbigt, säger Maria.

– Jag känner en djup samhörighet med skapelsen. När jag går ut på mina skogspromenader med Toro, då känner jag att jag går mitt i livet. Allt som finns där innehåller liv. Att gå i det som håller på att födas eller dö, det är rikt. Med hösten skiftningar blir det så tydligt, förklarar Erling.

Anna Maria förblev frisk och klar men kroppen gav sakta vika med stigande ålder. Livet hade sin gång och döden kom naturligt. Av den anledningen känner både Erling och Maria att det inte finns så mycket att bearbeta kring hennes bortgång men självklart finns där ett tomrum.

– Mamma brukade alltid ringa några gånger i veckan och höra hur det var med mig och pojkarna. Ibland påminns jag om att hon aldrig kommer att ringa mer. Då känner jag en viss sorg, säger Erling.

Syskonen berättar att tanken på att de själva ska dö en gång är något som blivit mer påtaglig med åren.

– Jag tänker på döden varje dag. Det gäller att ha en viss disciplin och hushålla med tiden. Tiden är utmätt. Jag funderar på vad jag vill göra, och så gör jag det! säger Erling och Maria instämmer.

Som ett credo, och avslut på detta samtal, vill Erling uppmana oss alla att prata med varandra.

– Om vi börjar med det förutsättningslösa samtalet, bara ett prat, så blir det lättare att prata om svåra saker när man behöver det. Jag vet att många har svårt att prata om sig själva men att prata om livet kan vara ett bra sätt att närma sig döden, avslutar Erling.

– Ibland påminns jag om att hon aldrig kommer att ringa mer. Då känner jag en viss sorg, säger Erling.

Text och foto: Lotta Kjerrman

Sorgearbete har olika stadier

Elisabet Johansson, projektanställd diakon i Floby pastorat, förlorade en barndomsvän i tsunamin 2004.

Ar 2004, samma år som Elisabet och hennes familj flyttade till Falköping, svepte en tsunami in över stora delar av Asien. Elisabets barndomskamrat Markus och hans flickvän Sofia var vid tillfället i Thailand.

När den enorma vågen slog in över deras hotell befann de sig vid en av hotellets pooler. Båda två sveptes med men enbart Sofia överlevde. Det tog ett halvår innan man hade identifierat Markus. Hans begravning var bokad till mitten av juni 2005.

– Jag skulle vara på konfirmationsläger då och bestämde mig därför, efter många om och men, att inte närvara vid hans begravning, berättar Elisabet. Det kom jag dock att få ångra bittert. Sorgearbetet har sin gång och en viktig del av det är att ta avsked och få ett avslut.

– En viktig del av sorgearbetet är att ta avsked och få ett avslut, skriver Elisabet.

– För mig fick beslutet att inte närvara vid Markus begravning stora konsekvenser. Jag fick svårt för att prata om honom utan att bli helt förtvivlad och jag brottades med dåligt samvete för att jag inte varit med på hans begravning.

Nästan tio år efter Markus död hade Elisabet fortfarande svårt att prata om honom.

– Jag insåg att jag var tvungen att få ett avslut för att komma vidare i min sorg. Därför ordnade jag tillsammans med en av prästerna i Norrfjärden en enkel avskedsceremoni i kyrkan där jag, med stöd av maken och prästen, fick säga mitt farväl. Vi avslutade ceremonin vid Markus grav där också jag fick lägga blommor.

– Vad vill jag då säga med detta? Jo, att sorgearbetet har olika stadier och att alla är viktiga. Hoppar vi över ett stadie kan det få konsekvenser, som i mitt fall, att man fastnar i sin sorg, avslutar Elisabet.

Tre röster om att leva vidare

Att förlora någon närstående vänder upp och ner på allt. Då kan det vara skönt att träffa andra i samma situation.

Floby pastorat erbjuder så kallade Leva vidare-grupper som en möjlighet för dig som har förlorat någon närstående att träffa andra i samma situation. Du som har förlorat någon blir kontaktad av pastoratet med en inbjudan.

Här berättar tre personer om sina erfarenheter av Leva vidare-grupperna. Stig och Anita har varit deltagare i grupperna, och Anita Karlén är präst. Hon har under många år varit ledare för sådana här grupper.

Jag blev uppringd av en präst som berättade om Leva vidare-gruppen, och så fick jag ett brev. Det var år 2014, efter att min fru hade dött.

I gruppen delade jag själv med mig av mina tankar. Jag fick bidra med något och ta del av andras upplevelser. Vi delade varandras tankar och känslor, och alla "satt i samma båt". Det är viktigt att möta andra i liknande situation, att inte isolera sig.

Stig, deltagare

När min make dog för 12 år sedan var jag med i en Leva vidare-grupp. Jag fick vet att gruppen fanns när jag fick ett brev och blev uppringd av en medarbetare i kyrkan.

Jag tänkte först att det inte var så bra att bli påmind om sorgen, men att jag kunde testa att gå på första träffen. Det blev en lyckträff och personen som ledde gruppen hade haft makens begravning.

Det var bra att få höra andras historier, att våga visa känslor, att gråta. Jag fick en ny god vän som jag kanske inte träffat annars. Vi träffas fortfarande regelbundet och gör olika saker tillsammans.

Anita, deltagare

Foto: Svenska kyrkan/IKON

"Det går aldrig att gå runtomkring när sorgen möter oss på vägen, bara rakt igenom". Denna strof, ur en dikt av Birger Franzén, har funnits med i inbjudan till de Leva vidare-grupper som Floby pastorat sedan många år har erbjudit. I en Leva vidare-grupp får man tillsammans med andra som mist sin make eller maka dela sorg och saknad.

Deltagarna kan ha sin sorg nära i tid eller långt bort, man möts där man är. Gruppen träffas flera gånger tillsammans, med diakon eller präst och kanske en medhjälpare, och samtalar kring olika viktiga ämnen. Det som sägs i gruppen stannar där. En deltagare sade "Det känns svårt att gå till gudstjänst med ljuständning i Allhelgonatid". En annan svarade "Jag kände också så förra året, vi går tillsammans".

Det är, som Håkan Andersson så klokt har sagt, att delandet av hopplösheten föder läkedom och tröst.

Anita Karlén, präst och ledare för Leva vidare-grupper under många år

Stöd för dig som har sorg

Utöver Leva vidare-grupper erbjuder Floby pastorat enskilda samtal med en präst (Mikael Powidzki Casserblad) eller diakon (Elisabet Johansson).

I Åsarp är det drop-in i församlingshemmet på torsdagar mellan 13.00 och 14.00. I Floby finns avsatt tid på fredagar mellan 10.00 och 12.00, och där vill vi be dig att boka din tid i förväg. Kontaktuppgifter hittar du på sidan 2.

Du är självklart också välkommen till samtal om du inte har sorg utan vill prata om någonting annat. Både präster och diakoner har tystnadsplikt. Välkommen.

Hallå där...

... Elisabet Johansson,
du är projektanställd som diakon i Floby pastorat. Vill du berätta lite om dig själv?

– Jag bor tillsammans med min make Pontus och vår yngste son Jakob på Mösseberg i Falköping. Vår äldste son Aron flyttade hemifrån för snart två år sedan och bor tillsammans med sin sambo Fanny i en lägenhet i Falköping. Jag är uppvuxen i Norrfjärden, ett litet samhälle strax norr om Piteå. Mitt intresse för människor och längtan att få hjälpa andra har funnits hos mig från tidig ålder.

Hur ser du på din roll som diakon?

– När jag vigdes till diakon för Växjö stift 2011 kändes det lite som att komma hem. Det är nu med enorm glädje och tacksamhet som jag har påbörjat min anställning i Floby pastorat. Jag ser fram emot att få möta er i olika verksamheter, gudstjänster och samtal. Känn dig fri att ta kontakt med mig när vi möts i något sammanhang.

Nu startar Leva vidare-grupper. Vad är det för något?

– Ja, i Floby pastorat kommer vi i slutet av året att starta två Leva vidare-grupper, en i Floby och en i Åsarp. Du som har förlorat en anhörig under året kommer att få en inbjudan till en av dessa grupper. Där får du möjlighet att dela dina tankar och ta del av andras erfarenheter och upplevelser av sorg. Du kanske känner att sorgen är något privat, som du inte vill dela med andra, men just att få höra att andra har liknande upplevelser kan vara en tröst. Att man inte är ensam att känna det man känner.

Och om man vill prata enskilt?

– För dig som inte vill träffa andra i en Leva vidare-grupp finns alltid en möjlighet till enskilt samtal, antingen med någon av våra präster eller med mig. Vi finns naturligtvis till för alla som känner behov av att prata, inte bara för de som sörjer.

Frågor om döden, gravar och stenar

Mikaela Klasson arbetar med att svara på frågor om pastoratets kyrkogårdar. Hon blir varm i hjärtat när människor uppskattar svaren hon ger.

Alldeles intill Floby kyrka ligger kyrkogårds-expeditionen och där arbetar Mikaela Klasson. Hon svarar på frågor när någon hör av sig på telefon eller via e-post.

– Jag får många olika frågor, men ofta rör det sig om ungefär samma saker. Vanligast är att den som kontaktar expeditionen har frågor om gravskötsel och vad vi kan erbjuda, säger Mikaela. Men det kan också handla om att vara gravrättsinnehavare eller om säkerhet när det gäller gravstenar. Ibland kan svaren verka lite märkliga och byråkratiskt kantiga, men det är för att det behöver finnas en tydlighet om vad som gäller.

– Det händer också att jag får frågor om hur man hittar en viss grav som man letar efter. Frågan kan komma från avlägsna släktingar som aldrig har besökt en grav tidigare men nu vill göra det, eller personer med intresse för släktforskning eller hembygdshistoria.

Mikaela märker att det finns en osäkerhet kring frågor som rör döden, kyrkogårdar och gravar. Människor som kontaktar henne med sina frågor blir därför ofta väldigt lättade när de får hjälp.

– Vi får alla möta döden, förr eller senare, men det kanske inte är så vanligt att vi pratar om det. Och om vi ändå gör det, så är det nog inte de praktiska frågorna om gravplatsen vi fokuserar på. Man kanske pratar om vilka psalmer man vill ha på sin begravning, men inte om vem som ska vara gravrättsinnehavare.

– Det värmer i hjärtat när människor blir glada över hjälpen de får. Ofta säger de att de har lärt sig något, att de inte visste så mycket innan. De vet att Svenska kyr-

kan finns och att vi ansvarar för kyrkogårdarna, men de kanske inte har haft anledning att lära sig om hur det fungerar i praktiken. Det är fint att kunna hjälpa dem att reda ut situationer som de undrar om. Jag får också höra mycket beröm om vaktmästarna som jobbar på kyrkogårdarna här i Floby pastorat, säger Mikaela stolt. Det är roligt och jag förmedlar det vidare så ofta jag kan.

Här följer en sammanställning av Mikaelas svar på några av de vanligaste frågorna hon får.

Vad innebär det att kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten?

Svenska kyrkan har i uppdrag från staten att ansvara för begravningsverksamheten, men inte bara för kyrkans medlemmar utan för alla människor. Därför betalar alla en begravningsavgift, som tas ut i samband med deklarationen och täcker kostnaderna. Det som ingår är rätten att bli gravsatt på en kyrkogård och arbetet med gravsättningen. Däremot ingår ingen ceremoni, som till exempel en begravningsgudstjänst, vilket det gör om du är medlem i Svenska kyrkan. Om du inte är medlem så får den eventuella ceremonin bekostas på något annat sätt.

Att begravningsuppdraget gäller alla människor, och inte bara medlemmarna i Svenska kyrkan, innebär också att vi är skyldiga att tillhandahålla en lokal som är religiöst neutral, för begravningsceremonier som inte följer Svenska kyrkans ordning. Det kan vara borgerliga begravningar eller ceremonier inom någon annan religion. I Floby är det kyrksalen i Kyrkans hus som används vid sådana tillfällen.

Vad är en gravrättsinnehavare?

När du är gravrättsinnehavare ansvarar du för en speciell gravplats. Du är antagligen en släkting till personen eller personerna som har sin viloplats i graven. Flera personer kan dela på ansvaret genom att stå som gravrättsinnehavare tillsammans. Vem eller vilka som är gravrättsinnehavare registreras i ett datasystem.

Du som är gravrättsinnehavare har både rättigheter och skyldigheter. Du har rätt att avgöra vilka personer som kan gravsättas i graven. Du har också rätt att bestämma hur platsen ska se ut, till exempel när det gäller gravsten, utsmyckning och plantering. Samtidigt är du skyldig att se till att gravplatsen hålls i ett värdigt och vårdat skick, och att stenen är säker så att inga olyckor kan inträffa.

Varje församling eller pastorat bestämmer själv om det kostar något att vara gravrättsinnehavare. I Floby pastorat kostar det ingenting.

Kontakt

Kyrkogårdsexpeditionen ligger intill Floby kyrka och är öppen måndagar och fredagar 9.30–12 samt onsdagar 13–15.30.
Telefonnummer: 0515–73 38 84

Vad innebär ett gravskötselavtal?

Du som är gravrättsinnehavare kan få hjälp med att sköta graven som du ansvarar för, mot att du betalar en avgift. Det kan vara enklare saker, som att vi tar bort blommor som vissnat, eller större uppdrag som att vi sköter graven helt och hållet och ser till att det exempelvis finns en krans inför allhelgonahelgen.

Hur mycket hjälp du behöver kan bero på hur långt ifrån graven du bor och hur mycket tid du kan ägna åt gravskötseln själv. Det går också att beställa hjälp med någonting som bara uppstår vid något enstaka tillfälle. Vi ser till att hitta en lösning som passar dina behov. Kostnaden varierar beroende på hur mycket du vill ha hjälp med. En uppdaterad lista över priserna finns på pastoratets hemsida (svenskakyrkan.se/floby).

Vem ansvarar för att gravstenen ska vara säker?

I gravrättsinnehavarens ansvar ingår att gravstenen ska vara säker. Orsaken är att det tyvärr vid några tillfällen, på andra platser i landet, har inträffat olyckor där personer har blivit skadade av gravstenar som inte har varit säkra. Det handlar om att stenen inte får luta, för mycket, att den inte får sitta löst och att den behöver ha rätt fästanordning ner i marken.

Ett stort arbete pågår vid Floby pastorats kyrkogårdar för att undersöka alla stenar. Om vi upptäcker att stenen som du ansvarar för inte är säker, så kontaktar vi dig. Det går också självklart bra att kontakta oss för att få veta mer om det här. Vi kan berätta om vad som behöver åtgärdas men också hur säkringen går till och vilka alternativ som finns.

Går det att ta reda på var en viss person är gravsatt?

Det finns flera olika sätt att ta reda på var en person är gravsatt. Floby pastorat är anslutet till tjänsten svenskgrovar.se, så på den länken kan man söka själv. Det finns flera andra sådana tjänster också, så om man letar i något annat pastorat kan det vara värt att prova att söka på gravar.se eller etjanst.stockholm.se/hittagraven.

Men det är inte allt som finns i de digitala registren. Äldre information kan ha gått förlorad när handskrivna dokument digitaliserades. Så om man letar efter en grav och inte hittar den via sökmotorerna, så betyder det inte att graven inte finns där man trodde. Då kan man behöva leta vidare i andra källor. Självklart går det också bra att kontakta kyrkogårdsexpeditionen, så ska vi försöka hjälpa till.

Mikaela Klasson

Boktips i allhelgonatid

Allhelgonatiden gör att vi stannar upp inför frågor om död och liv, sorg och hopp, tvivel och tro. Då kan det passa att läsa böcker på temat, kanske med en varm filt över benen och en kopp te i handen. Här delar Matilda Nyman, präst i Floby pastorat, med sig av några boktips.

En dag dog Hannah, alla andra dagar levde hon

Patrick Ekwall.

Bokfabriken, 2022.

TV4-profilen Patrik Ekwall berättar om fruns död. Hon hade precis fyllt 39 år och hade ett drygt år tidigare drabbats av en aggressiv form av bröstcancer. Det är en berättelse om sorg, men ännu mer en skildring av ett år där Patrick finner mod och styrka att leva vidare, med minnet av Hannah.

När det värsta händer: ett år av djupaste sorg, kärlek och förundran

Kristina Aspemo.

Louise Bäckelin Förlag, 2021.

Terapeuten Kristina Aspemo skriver, med en öppenhet för en andlig dimension, om att förlora sin man oväntat och mitt i livet. Boken skildrar en kärlek så stark att den når bortom tid och rum och berättar om förunderliga och konkreta upplevelser av att livet och kärleken består även efter döden, om än i ny form.

En liten bok om konsten att dö

Ulf Nilsson, Lotta Olsson.

Kartonnage, 2022.

Författaren Ulf Nilsson har postumt släppt en bok om sin egen död, färdigställd i efterhand av hans fru. Ulf Nilsson har också skrivit "Adjö herr Muffin" om hur det kan vara när ett kärt marsvin blir sjukt och dör.

Mina känslor och jag: Lätta boken om glädje, sorg och allt däremellan

Liv Svirsky.

Bokförlaget Hedvig, 2022.

Psykologen Liv Svirsky skriver för 9-12 åringar om det livsviktiga behovet av att känna igen och förstå sina känslor – som glädje, rädsla, sorg, ilska, skam och kärlek – och veta vad man ska göra av dem. Det är en lättläst bok med illustrationer av Mattias Andersson.

... och så Bibeln, såklart.

I Bibeln finns många berättelser om människors erfarenheter och tankar, inte minst om sorg. Ett tips är att läsa Psaltaren, som är en av böckerna i Bibeln. Den består av 150 psalmer och handlar om allt från förtvivlan och djup sorg till tro och framtidshopp. Den kända texten "Herren är min herde" har nummer 23 bland Psaltarens psalmer. Visste du förresten att poeten Tomas Tranströmer anlätades som språkkonsult när Psaltaren skulle nyöversättas till Bibel 2000? Du hittar Psaltaren i mitten av Gamla Testamentet, och om du vill läsa den digitalt så finns den på bibeln.se/visa?q=psa

BRYT EN TRADITION

Fler än
30 000 flickor
gifts bort
varje dag

Legenden om Lucia berättar om en flicka som vägrade bli bortgift. Hon hävdade rätten till sin kropp, sin tro och sina egna val. Än i dag kämpar flickor runtom i världen för sina rättigheter.

act
Svenska kyrkan

Vi lever alla under samma himmel
och tillsammans kan vi göra skillnad.

svenskakyrkan.se/act

SWISHA DIN
GÅVA TILL
900 1223

Under allhelgonahelgen är pastoratets kyrkor öppna mer än annars. Välkommen in i värmen.

Foto: Stefan Klint

Allhelgonahelgen

Vi samlas, på kyrkogårdarna, i de öppna kyrkorna och vid gudstjänsterna med ljusständning. Vi är inte ensamma i vår sorg och saknad.

Under allhelgonahelgen minns vi på ett särskilt sätt våra anhöriga och vänner som har dött. Vi besöker kyrkogårdarna, smyckar deras gravar och tänder ljus som lyser i mörkret för dem men också för oss själva. Under helgens gudstjänster ges alla möjlighet till enskild ljusständning och bön för anhöriga och vänner som har dött.

Välkommen att ställa dina frågor till pastoratets kyrkogårdspersonal på plats. Välkommen på allhelgonamusik och gudstjänster med ljusständning. Välkommen in i våra öppna kyrkor för en stund i stillhet!

Måndag–torsdag 31/10–3/11

Följande kyrkor är öppna klockan 9.00–19.00: Floby, Kinneved, Åsarp, Vårkumla, Gökhem, Göteve och Jäla. Övriga kyrkor öppnas på förfrågan: ring 0515–72 38 80. Vaktmästare finns oftast närvarande på kyrkogårdarna för samtal och frågor.

Fredag 4/11

Alla pastoratets kyrkor är öppna mellan klockan 10.00 och 19.00. Självservering av kaffe och kaka erbjuds.

I Åsarps kyrka är det musikandakt klockan 12.00. Stilla orgelmusik spelas i Kinneveds kyrka klockan 15.00 och i Floby kyrka klockan 16.00.

Mellan 14.00 och 16.00 kan du möta pastoratets kyrkogårdspersonal vid kyrkogården i Floby. Kyrkogårdsexpeditionen är öppen. Personal finns också på plats utanför maskinhallen och bjuder på något gott från grillen. Passa på att ställa dina frågor om gravskick, gravrätter, gravstenar och annat du undrar.

Lördag 5/11

Allhelgonamusik med ljusständning anordnas klockan 10.00 i Göteve kapell, klockan 15.00 i Ullene kyrka och Vårkumla kyrka, samt klockan 18.00 i Jäla kyrka och Börstig kyrka.

Alla pastoratets kyrkor är öppna klockan 10.00–19.00, med undantag av kyrkorna i Ullene och Vårkumla som stänger ungefär klockan 16.30 (efter allhelgonamusiken).

Söndag 6/11

Vi firar allhelgonagudstjänster med ljusständning i Åsarps kyrka (klockan 15.00), Kinneveds kyrka (klockan 18.00) och Floby kyrka (klockan 18.00). Vid gudstjänsten i Floby kyrka medverkar Mixxkören och Flobykören.

Följande kyrkor är öppna klockan 9.00–19.00: Floby, Kinneved, Åsarp, Vårkumla, Gökhem, Göteve och Jäla.

På gång

Det finns många sätt att hålla dig uppdaterad om allt som händer.

Du kan få information om gudstjänster och andra aktiviteter i Floby pastorat på flera olika sätt. Vilket sätt passar dig bäst?

Pastoratets två expeditioner

Du kan ringa till pastoratsexpeditionen på telefonnummer 0515-72 38 80 (se sidan 2 för öppettider), eller maila på floby.pastorat@svenskakyrkan.se.

Kyrkogårdsexpeditionen har nummer 0515-72 38 84 och dit kan du vända dig direkt med frågor som rör kyrkogårdarna.

Annonser och affischer

Vi annonserar regelbundet i Falköpings tidning, i Flobybladet och i Radio Falköping. På anslagstavlor runt om i pastoratet finns affischer med aktuell information.

Pastoratets hemsida

På www.svenskakyrkan.se/floby går det att hitta information om olika typer av aktiviteter, som gudstjänster, pilgrimsvandringar, körer och barngrupper.

På webben finns en kalender som alltid är uppdaterad. Du hittar den på startsidan (www.svenskakyrkan.se/floby), en bit ner. Du kan bläddra mellan olika datum för att se vad som är på gång runt om i pastoratet.

Här finns också kontaktuppgifter till alla som är anställda i pastoratet. Du hittar listan genom att klicka på "Kontakta expeditionen eller personalen" eller genom att gå direkt till www.svenskakyrkan.se/floby/personal

Sociala medier

Följ gärna pastoratets Facebook-sida. Du hittar den om du söker på "Svenska kyrkan i Floby pastorat" på Facebook. På instagram hittar du pastoratet under namnet [svenskakyrkanifloby](https://www.instagram.com/svenskakyrkanifloby) På Facebook finns dessutom sidan "Svenska kyrkans unga Floby" och gruppen "NYFIKET Åsarp".

Appen Kyrkguiden

I appen Kyrkguiden kan du hitta uppdaterad kalenderinformation om kyrkor i hela Sverige, och så även för kyrkorna här i Floby pastorat. Appen innehåller också en karta så att du kan hitta till kyrkor i din närhet. Ladda ner Kyrkguiden till din telefon eller surfplatta – den finns för både ios och android.

Axplock ur kalendern

Det finns ett särskilt informationsblad med kalenderinformation som kallas "Axplock". Syftet med bladet är att kunna sprida uppdaterad information i många olika sammanhang. Det finns flera sätt för dig att få tillgång till bladet. Du kan ladda ner det från www.svenskakyrkan.se/floby/axplock eller kontakta pastoratsexpeditionen (se sidan 2) för information om fler sätt.

Gravrättsinnehavare sökes

Med hänvisning till begravningslagen (SFS 1990:1144 kap 7§ 3, 19 och 33) vill Floby pastorat anmoda släktingar eller närstående till gravsatta i nedanstående gravplatser att ta kontakt med kyrkogårdsförvaltningen så att uppdatering av gravrättsinnehavandet kan ske. Om inte så sker inom ett år från denna annons införande kan Floby pastorat förklara gravrätten förverkad. Gravrätten övergår då till upplåtaren.

Floby kyrkogård

Kv I 076-77: Johansson, Otto Edvard / 1959

Trävattna kyrkogård

Kv E 001-2: Sjöstrand, Selma / 1928

Vilske-Kleva kyrkogård

Kv D 044-45: Hedberg, Augusta / 1936

Vet du någonting om någon av dessa gravar? Kontakta kyrkogårdsexpeditionen så snart som möjligt (se sidan 2 för kontaktinformation).

Foto: Svenska kyrkan/IKON

Bli medlem i Svenska kyrkan

Du kan bli medlem i Svenska kyrkan oavsett om du har varit medlem tidigare eller inte. Här finns alltid plats för dig. Läs mer om vad ett medlemskap innebär på www.svenskakyrkan.se/medlem. Varmt välkommen till Svenska kyrkan och till Floby pastorat!

Kontaktuppgifter till dig

Namn: _____

Personnummer: _____

Postadress: _____

Postnummer och ort: _____

Telefonnummer: _____

Eventuell e-postadress: _____

Underskrift

- Jag vill bli medlem i Svenska kyrkan.

Underskrift _____

Ort och datum: _____

Är du döpt?

- Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning
- Jag är döpt i annan kyrkas ordning.
När? _____
Vilken kyrka? _____
- Jag är inte döpt.

Klipp loss blanketten och skicka den till oss per post, eller lämna in den på pastoratsexpeditionen i Floby. Vi behöver din underskrift. Vår adress är:

Floby pastorat

Storgatan 58

521 51 Floby

www.svenskakyrkan.se/floby